

Izvorni znanstveni članak /
Original scientific paper
Prihvaćeno: 25.5.2016.

dr. sc. Tihana Škojo

Umjetnička akademija u Osijeku
tihana.skojo@skojo.hr

NASTAVA GLAZBENE UMJETNOSTI U KONTEKSTU AKTIVNOG UČENJA

Sažetak: *U obrazovnom sustavu Republike Hrvatske glazbena je nastava prepoznata i priznata tijekom obrazovnog razvojnog puta kao značajan element u kulturnom razvoju učenika kroz formiranje glazbenih kompetencija. Glazbena se nastava na osnovnoškolskoj razini realizira kroz predmet Glazbena kultura i do sada je na sadržajnoj, ali i na didaktičko-metodičkoj osnovi bila utvrđena kao jedna zaokružena cjelina, koja nema poveznice s gimnazijskom glazbenom nastavom, realiziranom kroz predmet Glazbena umjetnost. Zasebno se odvijao i njihov razvoj, usmjeren prema povećanju učinkovitosti. Nastava Glazbene kulture početkom 21. stoljeća započela je postupno s promjenama koje su danas rezultirale otvorenošću s aspekta nastavnog sadržaja i dominantnih aktivnosti. Istovremeno s razvojem nastave Glazbene kulture, usmjerene prema modernim obrazovnim težnjama, nastava se Glazbene umjetnosti u gimnazijama, od njihova ustroja do danas, izvodi prema istom dijakronijskom modelu i čvrsto je postavljena u tradicionalne okvire zatvorenog kurikulumu.*

Provedenim istraživanjem utvrđeno je kako se praktično oblikovanje nastave Glazbene umjetnosti pretežito odvija na tradicionalnim didaktičkim utemeljenjima, obilježeno frontalnim oblikom i metodom usmenog izlaganja. Iz rezultata istraživanja razvidan je značajan nedostatak u realizaciji nastave u pogledu uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije i strategija aktivnog učenja. Temeljem istraživanja aktualizirana je potreba za uvođenjem promjena u nastavi Glazbene umjetnosti koje bi se odnosile na didaktičko i metodičko oblikovanje nastave, prilagodbu nastavnih metoda, oblika i strategija aktivnom učenju.

Ključne riječi: *didaktičke strategije, nastava glazbe, otvoreni model, zatvoreni kurikulum*

1. Uvod

Zbog značajnih promjena koje se sustavno odvijaju na području odgoja i obrazovanja a u skladu s iznimnim zahtjevima modernog društva nastavnici se danas nalaze pred stalnim izazovima; kako osmisliti i realizirati najučinkovitije načine poučavanja i dovesti učenike do ostvarenja najpovoljnijih ishoda učenja. Pedagogijska znanost postavlja jasne zahtjeve u kojima nalaže da učenici, zajedno s nastavnikom sudjeluju u pripremanju, izvođenju i vrjednovanju svih nastavnih aktivnosti (Antić, 2000:18), kako bi ostvarivali aktivno i kreativno učenje u ozračju partnerskih i prijateljskih odnosa (Previšić, 2005). Upravo je aktivno i suradničko učenje, kao obrazovni pristup kojim se ostvaruju kompetencije, jedan od glavnih smjerova kurikulumske politike u europskom kontekstu. To je pristup u kojem se potiče učenike na razvoj autonomije i osobne odgovornosti te kritičkog mišljenja, a nastavnike da s pozicije poučavatelja, u tradicionalnom smislu, postaju partneri u procesu učenja. Fleksibilan i suvremen kurikulum ispred pamćenja činjenica prednost daje proceduralnim znanjima, vještinama i razvoju sposobnosti; kompetencijama. Pristup usmjeren na razvoj kompetencija, s učenikom u središtu interesa, ukazao je na potrebu usmjeravanja i glazbene nastave s nastavnog sadržaja na konkretna znanja i sposobnosti i otvorio glazbenu nastavu prema širokoj paleti didaktičkih modela koji omogućuju uspješno ostvarenje predviđenih ishoda učenja.

Konstruktivistički pristup u nastavi kao osnova za realizaciju strategija aktivnog učenja

Već početkom 20. stoljeća u radovima oca modernog kritičkog ili refleksivnog mišljenja, J. Deweya uočavamo začetke konstruktivističkog poučavanja usmjerenog prema učinkovitosti obrazovanja. *Sa stajališta djeteta, nemjerljiv je nedostatak današnjeg obrazovanja to što se iskustva stečena izvan škole ne mogu u njoj upotrijebiti, dok s druge strane dijete nije u mogućnosti u svakodnevnom životu iskoristiti ono što je naučilo u školi. To je izolacija škole od stvarnog života. Kad dijete uđe u učionicu, ono je prisiljeno odustati i zanemariti brojne ideje, interese i aktivnosti koje prevladavaju u njegovom obiteljskom životu i neposrednom okruženju* (Dewey, 1997:8). Uz Deweya konstruktivistička vizija učenja prisutna je u radu utemeljitelja socijalnog konstruktivizma Vygotskog, koji naglašava kako učenje nije isključivo slijevanje novih znanja već proces integracije učenika u zajednicu znanja. Zajedno s učenjima Deweya i Vygotskog, konstruktivističko učenje, kao psihološki konstruktivizam utvrdio je J. Piaget, koji stjecanje znanja i obrazovanje djeteta promatra kao proces otkrivanja, usmjeren prema individualnom kognitivnom razvoju u skladu s afinitetima i potrebama pojedinog djeteta (Vadeboncoeur, 1997). Interpretacije

konstruktivističkih teorija imale su brojne implikacije na nastavu. Različiti pogledi na učenje rezultirali su brojnim pristupima u podučavanju. Neovisno je li riječ o pristupu konstruktivističkog procesiranja informacija, interaktivnom, socijalnom ili radikalnom konstruktivističkom pristupu, zajednička osnova svim pristupima je aktivno stjecanje znanja i razvoj sposobnosti i vještina, kao nadogradnja prethodno stečenim spoznajama (Mušanović, 1999). Konstruktivističko shvaćanje učenja, u oprjeci je s pasivnim prihvaćanjem sadržaja i informacija, koje su imanentne tradicionalno postavljenim didaktičkim strategijama. Za njegovo ostvarivanje potrebni su konstruktivistički orijentirani nastavnici, inicijatori i inovatori koji uvode različite ideje i alternativne izvore u nastavu, aktivno modelirajući i prilagođavajući poučavanje učenicima, nastavnici koji potiču i podupiru učenike i vode u usvajanje i smještanje novih znanja u vlastiti svijet značenja (Murphy, 1997). Ovakvo učenje ostvaruje se prema Yageru (1991):

- poticanjem, prihvaćanjem i upotrebljavanjem učeničkih pitanja i ideja,
- korištenjem učenikovih iskustava, interesa i promišljanja,
- podržavanjem uporabe alternativnih izvora za stjecanje znanja,
- poticanjem učenika da stvaraju pretpostavke o vezama među pojavama,
- razgovorom s učenicima o zamislima za ostvarivanje nastave prije same obrade nastavnog gradiva,
- usmjeravanjem učenja sukladno njihovim aktualnim interesima,
- animiranjem učenika u traženju primjenjivih informacija,
- proširivanjem učenja izvan nastavnog sata, učionice i same škole,
- fokusiranjem učenja na svakog pojedinog učenika,
- sustavnim mijenjanjem učeničkog uvjerenja da je nastavni sadržaj nešto što je važno samo radi postizanja školskog uspjeha (uspjeha na testu).

Konstruktivističke teorije učenja i nastave promatrat ćemo kao osnovu za utvrđivanje strategija aktivnog učenja. Učenja u kojemu kroz različite aktivnosti i u različitim prostorima učenici aktivno, iskustveno uče; planiraju i organiziraju aktivnosti te imaju potrebu samostalno istraživati i dolaziti do znanja, vještina, ideja i zaključaka.

Otvorenost u nastavi glazbe

S namjerom optimalne harmonizacije nastavnog procesa usmjerenom na razvoj pojedinačnih mogućnosti svakog učenika, u skladu s Gardnerovom teorijom višestruke inteligencije (Gardner, 1993), temelj je suvremenog obrazovanja humanistički kurikulum koji teži otvorenom pristupu. Otvoreni kurikulum podrazumijeva aktivnost i kreativno ponašanje učenika i nastavnika;

te je u njemu osobito naglašena socijalno-komunikativna komponenta (Previšić 2007 prema Baacke 1975). Za razliku od otvorenog kurikulumu, detaljno propisani programski tijek nastave uz uporabu nastavnih sredstava i udžbenika i pedagoški programirano učenje bez mogućnosti očitovanja individualiteta i profesionalnog suvereniteta svojstveno je zatvorenom kurikulumu.

Sličnu podjelu nastavnih modela pronalazimo kod Meyera (2005). S aspekta didaktičkog pristupa poučavanju nastavne modele Meyer promatra kao izravno i otvoreno poučavanje. Izravni nastavni pristup usmjerava nastavu na frontalni oblik poučavanja i imanentan je tradicionalno koncipiranoj nastavi, dok otvoreni model upućuje na nastavu koja je u svim didaktičkim elementima fleksibilna i podložna izmjenama sukladno uvjetima u kojima se odvija poučavanje i učenje.

Glazbena je nastava u osnovnoj školi, sve do 2006./2007. školske godine zadržala desetljećima primjenjivani integracijski model, utvrđen kao kombinacija aktivnosti pjevanja, sviranja, glazbenog opismenjivanja, slušanja, obrade muzikoloških sadržaja i glazbenog stvaralaštva. Za glazbenu su nastavu, u osnovnoj školi, promjene koje je donio HNOS označile su početak otvorenog modela, gdje se na temelju obvezne sadržajne jezgre nastavniku omogućava slobodno odabiranje aktivnosti. Otvoreni program glazbene kulture sadrži glazbena područja: slušanje, pjevanje, glazbene igre, elemente glazbenog pisma i sviranje uz naglasak da se sve aktivnosti, osim onih u kojima se sluša i upoznaje glazba, isključivo prihvate kao prijedlozi za izbor, a ne kao obvezna nastavna aktivnost. Otvorenost modela ogleda se i u smanjenju opsega gradiva. Selekcijom nastavnog sadržaja nastavnici dolaze u mogućnost samostalno kreirati nastavni program i kvalitetno i kreativno provesti poučavanje sa realno ostvarivim nastavnim sadržajem. Promjenama unutar HNOS-a i mogućnošću ostvarivanja glazbene nastave otvorenim modelom, ostvaren je značajan korak u kreiranju nastave glazbene kulture.

Daljnje značajne promjene u pristupu odgoju i obrazovanju sustavno se ostvaruju tijekom posljednjih deset godina pojavom kurikulumskog usmjeravanja odgoja i obrazovanja, koje donosi novo oblikovanje, konfiguraciju, kvalitetu i strukturu znanja i učenja (Previšić, 2005). Za razliku od značajnih promjena, usmjerenih prema otvorenom kurikulumu, nastava Glazbene umjetnosti u gimnazijama sadržajno je utvrđena kao pregled povijesti glazbe te se od gimnazijskog ustroja, pa sve do danas izvodi kao kronološki pregled nastavnog sadržaja dijakronijskim modelom koji označava prikazivanje historijskog razvitka glazbene umjetnosti u kronološkom slijedu. Sadržajno se dijakronijski model u općim gimnazijama, gdje je nastavni sadržaj raspoređen u sva četiri razreda s jednim satom tjedno, ostvaruje na sljedeći način

1. razred - Razvoj glazbe od njenih početaka do renesanse (do kraja 16. st.)
2. razred - Barok, galantni stil i bečka klasika (cijelo 17. i 18. st.)

3. razred - Od romantizma do impresionizma (glazbena umjetnost tijekom 19. st.)

4. razred - Razvojni pravci glazbene umjetnosti tijekom 20. stoljeća

Isti nastavni sadržaj moguće je realizirati sinkronijskim modelom, u kojemu su glazbene pojave smještene i usklađene u sadašnjem trenutku, te potom integrirane. U sinkronijskom modelu u prvom je planu glazba i njeni pojavni oblici – uključujući i skladatelje – a ne kronološki povijesni (redo)slijed. Umjesto da se ukotvljuju u povijesno vrijeme, što za neke od njih nužno znači da će se obrađivati nekoliko puta tj. ponovno u svakom razredu, glazbene se pojave (vrste, forme) na stanovit način *vade* iz povijesnoga konteksta i premještaju u sadašnji trenutak, one se sinkroniziraju i u tom trenutku obrađuju u cjelini (Rojko, 2001:4). Sinkronijski model temeljen je na fleksibilnoj metodologiji izrade i odabiru sadržaja, utvrđen je okvir unutar kojeg se stvaralački realizira nastavni program, dok se korekcije izvode tijekom realizacije (Previšić 2007). Svaka se nastavna jedinica ostvaruje u trenutku kada se steknu svi uvjeti da poučavanje ostvari najbolje rezultate. Otvorenost u nastavi osim sa sadržajne strane možemo sagledati s ostalih didaktičkih aspekata. Na taj način neovisno o sadržajno tradicionalno utvrđenom modelu nastava može poprimiti obilježja otvorenog modela, poželjnog za suvremeni kontekst i vrijeme u kojem se nalazimo. Sa sadržajnog aspekta gubi se kruta sadržajna struktura i razvija visoki stupanj elastičnosti u realizaciji nastavnog procesa u skladu s načelima otvorenog kurikulumu.

Otvoreno usmjerenje nastave glazbene umjetnosti značilo bi utemeljiti didaktički optimalni proces poučavanja s naglaskom na didaktički pluralizam nastavnih strategija, usmjerenih na učenika kao aktivnog sudionika i suorganizatora cijelog procesa.

Didaktička usmjerenost na aktivno učenje

Prisutno humanističko kurikularno usmjerenje, potvrđeno Nacionalnim okvirnim kurikulumom, usmjerilo je poučavanje na razvoj učeničkih kompetencija. Postavilo je učenika u suradnički i partnerski odnos s nastavnikom, kojim se sugerira da znanja i sposobnosti učenici razvijaju vlastitim radom i angažmanom, aktivnim sudjelovanjem. Iz prisutnog nastojanja za aktivnim, suradničkim učenjem vidimo obrise konstruktivističkog poučavanja, u kojemu nastavnik umjesto dozatora znanja postaje vodič, voditelj i suistraživač (Driver i sur. 1994). Uspostavljanjem učenja u kojemu učenici aktivno prate i sudjeluju u učenju, primjenjuju već naučeno gradivo, razvijaju svoje stavove, suplaniraju i suorganiziraju tijek nastavnog procesa, učenje se sasvim sigurno neće doživljavati dosadnim (Klafki, 1992). Brooks i Brooks (1993) utvrđuju kako konstruktivistički

nastrojeni nastavnici potiču i prihvaćaju učeničku samostalnost i inicijativu; pokreću dijalog između učenika i nastavnika, ohrabruju učenike da se uključe u razgovor s nastavnikom i razviju međusobni odnos. Takvi nastavnici pobuđuju učenike na postavljanje otvorenih pitanja koja ne zahtijevaju jednoznačan odgovor, te koriste široku paletu nastavnih materijala, ali i motiviraju učenike da ih samostalno koriste.

Odnos konstruktivistički orijentiranog nastavnika prema nastavi ukazuje na poželjni model poučavanja glazbene umjetnosti. Takav je nastavnik metodički i didaktički kompetentan, ali i kreativan stručnjak koji dobro poznaje i koristi nastavne strategije, metode rada, socijalne oblike koji potiču aktivnost učenika i međusobnu komunikaciju. To je kreativna osoba otvorena idejama koje iniciraju učenici. Za nastavu glazbene umjetnosti, koja je ukorijenjena u tradicionalne okvire, konstruktivistički pristup nastavnom procesu nastavnici vrlo lako mogu kombinirati s izravnim poučavanjem. U odnosu na tradicionalnu nastavu u kojoj se učenik uvodi u nastavni sadržaj ili uvježbava, otvoreno postavljen obrazovni proces započinje dogovorom svih njegovih sudionika oko aktivnosti, metoda, oblika i strategija (Bognar i Matijević, 2005: 203). Na ovaj način postavljene etape ukazuju na fleksibilni slijed nastavnih aktivnosti, na demokratsko ozračje i obrazovni proces koji postaje istinska zajednička aktivnost svih sudionika. Sve iskazane osobine značajne su zbog promjene tradicionalnog obrazovanja, koja se odnosi na balansiranje između nastavnikova autoriteta i poticanja učenika da preuzmu kontrolu nad svojim obrazovanjem.

Stjecanje znanja na nastavi Glazbene umjetnosti odnosi se na upoznavanje i učenje elemenata glazbenog izražavanja, stilskih glazbenih obilježja, glazbenih oblika, vrsta i glazbenih djela aktivnim slušanjem. Budući da je za ovu aktivnost nužno stručno metodički ispravno vođeno slušanje, ova će aktivnost biti u primarnoj fazi temeljena na izravnom poučavanju, frontalnim socijalnim oblikom, metodom demonstracije. Ali već u sljedećem koraku uslijedit će kreativno osmišljeni nastavni razgovor (Jurić, 1979), kao oblik organiziranog učenja u kojem učenike, koji na nastavu ulazi s predznanjima iz osnovne škole, nastavnik upućuje na ostvarivanje novih saznanja ili podizanja na kompleksniji nivo kognitivnog područja. Ovim konstruktivističkim pristupom polazi se od svojevrstne mentalne konstrukcije spajanja novih informacija s prethodno stečenim znanjem. Sljedeći korak, sukladno konstruktivističkom pristupu, obuhvaćao bi poticanje učenika na to da stvaraju veze između pojava, te da u svojoj okolini (odnosi se na glazbu koju sluša u slobodno vrijeme) pronađu elemente kojima će potkrijepiti stečena znanja. Osim usmjeravanja sukladno aktualnim interesima, nastavnik će osmisliti zadatke kako bi animirao učenike za proširivanje stečenih znanja i na taj način ostvariti spoznajno napredovanje svih sudionika nastavnog procesa. Ovaj je model moguće orijentirati više prema samom procesu učenja, promišljanjima,

poticajnim zadacima i aktivnom sudjelovanju, a manje prema produktu učenja. Na ovaj način uspostavlja se suorganizacija tijekom nastavnog sata i učenici postaju suodgovorni za kvalitetu realizacije i djelotvornosti u obradi sadržaja. Istodobno učenici nastavne sadržaje povezuju sa osobnim afinitetima i ostvaruju uporabno znanje, koje nije dostupno isključivo za obrazovne svrhe.

Iako je temeljno nastava Glazbene umjetnosti utvrđena bez izvodilačkih aktivnosti, učenje čitavog niza glazbenih pojava moguće je realizirati, uz temeljnu aktivnost slušanja, kroz aktivnost pjevanja. Na taj način će se izbjeći svaka mogućnost da učenici pasivno promatraju nastavni proces te će iskustvenim učenjem doći do brojnih glazbenih kompetencija.

Konstruktivistički usmjeren istraživački način učenja imanentan je projektnom učenju, koji je poželjan način aktivnog učenja i realizacije brojnih nastavnih sadržaja. Učenici srednjoškolskog uzrasta u potpunosti su dorasli i spremni na zaokret u promjeni organizaciji učenja, koja je slobodnije strukturirana (Škojo, 2013). Projektnim se učenjem omogućuje individualizirani pristup svakom učeniku, jer se pojedincima daju zadatci koje će oni moći uspješno svladati. U projektnom učenju dolazi do izražaja i veliki spektar alternativnih nastavnih pomagala. Za nastavu glazbene umjetnosti u alternativna nastavna pomagala mogu poslužiti video zapisi, istraživanja i radovi strane publikacije, pa sve do različitih učeničkih uradaka pod utjecajem informacijske i komunikacijske tehnologije. Učenici dvadeset prvog stoljeća zahtijevaju izmijenjena sredstva i pomagala. Različiti oblici e-učenja pružaju mogućnosti koje su imanentne njihovim potrebama i stvaraju okruženje u kojem se današnji učenici prirodno osjećaju. Konstruktivistički gledano potrebno je i komunikacijska i različita tehnološka dostignuća iskoristiti kao nastavna sredstva koja će učenici koristiti za suradnju, razmjenu korisnih informacija, mišljenja, stavova, dijeljenja glazbenih primjera ili ostvarivanja provjere utvrđenog nastavnog sadržaja.

Mjesto gdje se događa i živi glazbena umjetnost neosporno su kazališta i koncertne dvorane. Ako je smisao odgojno obrazovnog procesa uvođenje mladih u društvo s prihvaćanjem sustava vrijednosti i postignuća s područja umjetnosti (Vican i sur. 2007) tada je imperativ učenje koje se događa na mjestima gdje mladi mogu doživjeti kulturu. Konstruktivistička strategija upućuje na sustavno proširivanje učenja izvan učionice. Ishod kojemu nastava glazbene umjetnosti mora težiti je ostvarivanje učenika putem kulture i u kulturi (Jurić, 2007). Radom na socijalnim odnosima između učenika, razvojem partnerskih odnosa s kulturnim institucijama grada, potaknut će se učenike na aktivno sudjelovanje u kulturnim događanjima i ostvariti poželjan kulturni doseg.

Važan dio strukturiranja svakog nastavnog kurikulumu, pa tako i glazbenog odnosi se na vrednovanje. Teorijska polazišta i ciljevi obrazovanja najneposrednije uvjetuju izbor i definiranje modela ocjenjivanja. Za humanističku i demokratsku

školu, nastavu zasnovanu na otvorenom kurikulumu koji se zalaže za optimalan razvoj svakog pojedinca treba pronaći odgovarajući model vrednovanja učenika (Matijević, 2002). U teoriji ciljeva i zadataka potrebno je naznačiti i konkretizirati odgovarajuća znanja, umijeća, sposobnosti i stavove a ne tehniku ili sadržaj (Rojko, 1996) i mijenjati uvjerenja jer ocjena iz glazbene nastave nije isključivo pokazatelj glazbenog znanja, nego je često ostvorena upravo iz motivacijskog razloga (Rojko, 1997.). Sukladno otvorenom modelu i konstruktivistički usmjerenom poučavanju, a sa saznanjem kako je nastava glazbene umjetnosti jedan od najomiljenijih predmeta u gimnazijskom obrazovanju (Škojo, 2010), nalazimo se u poziciji da možemo mijenjati uvjerenja učenika kako je učenje isključivo zbog boljeg vrednovanja.

Učenje i poučavanje unutar otvorenog kurikuluma nije vezano uz određeni sadržaj, metode rada ili socijalne oblike. Ono je odlika kreativnih i kompetentnih nastavnika koji motiviraju i usmjeravaju učenike u ostvarivanju niza namjeravanih kognitivnih, psihomotoričkih i afektivnih ishoda učenja. To su nastavnici koji sustavno obogaćuju svoja znanja i sposobnosti i zajedno s učenicima obogaćuju sebe novim spoznajama.

2. Cilj i problemi istraživanja

Istraživanje je provedeno sa svhom utvrđivanja postojećih aktivnosti, strategija, oblika i metoda rada u nastavi *Glazbene kulture* i *Glazbene umjetnosti*, s ciljem povezivanja odgojno-obrazovne vertikale glazbene nastave i usklađivanja praktične realizacije predmeta Glazbena umjetnost sa suvremenim didaktičkim spoznajama, usmjerenih prema strategijama aktivnog učenja.

U skladu s formuliranim ciljem izdvojeni su sljedeći problemi:

- Ispitati mišljenja učenika o njihovoj aktivnosti na nastavi Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti
- Utvrditi prisutnost izvodilačkih nastavnih aktivnosti
- Utvrditi prisutne elemente tradicionalnog poučavanja
- Utvrditi prisutnost elemenata koji upućuju na suvremeno poučavanje
- Ispitati uporabu IKT-a u nastavi Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti
- Utvrditi smjernice uspješnijeg metodičko-didaktičkog ostvarivanja nastave glazbene umjetnosti

Uzorak i metoda istraživanja

Istraživanje je provedeno na uzroku od 216 učenika osnovnih škola i gimnazija u Osijeku u razdoblju od 8. veljače do 19. veljače 2016. U istraživanju je sudjelovalo 115 mladića i 101 djevojka. Sudjelovanje u istraživanju je bilo dobrovoljno i anonimno u potpunosti uz poštivanje etičkog kodeksa.

Instrument i postupak ispitivanja

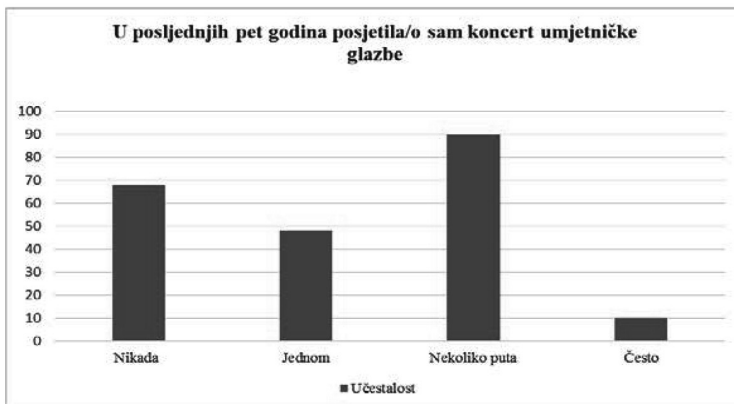
Za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik, koji se sastoji od dva dijela. Prvi dio upitnika sastavljen je od pitanja koji se odnose na sociodemografska obilježja ispitanika (škola, razred, spol, pohađanje glazbene škole) te dva pitanja koja su se odnosila na učestalost posjeta koncertima umjetničke glazbe i kazališnim predstavama. Drugi dio upitnika je sadržavao 22 zatvorena pitanja u kojima su ispitanici na ljestvici Likertovog tipa, zaokruživanjem brojeva od jedan do pet, označavali stupanj slaganja s navedenom tvrdnjom. Procjene su označavale 1-ne, nikako; 2-uglavnom ne; 3-niti da niti ne; 4-uglavnom da; 5-da, svakako. Nakon anketiranja i prikupljanja podataka realizirana je njihova obrada. Izračunati su osnovni statistički parametri za varijable u istraživanju (M , SD). Od statističkih analiza korišteni su Pearsonovi koeficijenti korelacije, testiranje značajnosti aritmetičkih sredina – t – test za nezavisne uzorke. Analiza podataka uključivala je primjenu distribucije frekvencija, kako bi se prikazalo koliko se puta određeni modalitet pojavljuje u pojedinom podskupu statističkog skupa.

Primjenom histograma, kao načina prikazivanja podataka raspoređenih u određene kategorije ili skupine, određivanjem zavisne i nezavisne varijable dobiveni rezultati prikazani su tablično i grafički. Statistička obrada prikupljenih podataka provedena je pomoću statističkog programa IBM SPSS Statistics 20.

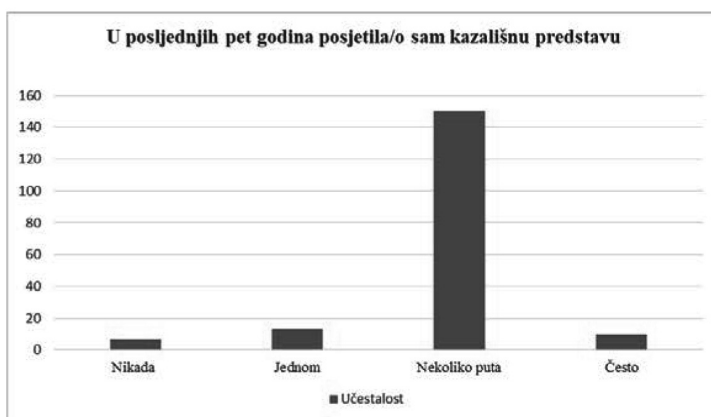
Rezultati i interpretacija

Iz odgovora na postavljena pitanja koja su se odnosila na učestalost posjećivanje koncerata umjetničke glazbe i kazališnih predstava u posljednjih pet godina uočavamo kako trećina ispitanika nije u posljednjih pet godina niti jedanput posjetila koncert umjetničke glazbe (Grafički prikaz 1). Odgovori koji se odnose na posjet kazališnim predstavama pokazuju kako je 90% učenika u posljednjih pet godina *nekoliko puta* ili često posjetilo kazališnu predstavu (Grafički prikaz 2). Iz odgovora je razvidan skloniji odnos ispitanika scenskoj umjetnosti, ali i preferiranje osnovnoškolskih i srednjoškolskih nastavnika posjetima kazalištu u odnosu na posjete koncertima umjetničke glazbe.

Grafički prikaz 1. - Prikaz rezultata posjeta koncertima umjetničke glazbe

Grafički prikaz 2. - Prikaz rezultata posjeta kazališnim predstavama

Prva skupina pitanja odnosila se na procjenu emocionalne klime, aktivnog sudjelovanja učenika na nastavi, utjecaja učenika i nastavnika na izbor nastavnog sadržaja te utjecaju učenika na kreiranje aktivnosti na nastavnom satu (Tablica 1).

Tablica 1. - Procjena emocionalne klime, aktivnog sudjelovanja učenika na nastavi i utjecaja učenika na izbor i kreiranje nastavnog sadržaja

	Osnovna škola		Srednja škola		<i>t</i> – test	Stupnjevi slobode	Stupanj značajnosti
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Osjećam se dobro i ugodno na nastavi glazbene kulture/ umjetnosti.	4.16	1.056	4.12	0.968	0.25	214	.80
Ponekad se osjećam kao pasivni promatrač/ slušatelj na nastavi glazbene kulture/ umjetnosti.	2.83	1.325	3.03	1.086	-1.23	214	.22
Učenici imaju utjecaj na izbor nastavnog gradiva.	1.82	1.211	2.06	1.017	-1.57	214	.12
Učenici svojim idejama i prijedlozima sudjeluju u kreiranju aktivnosti na nastavnom satu.	2.57	1.397	2.73	1.202	-0.90	214	.37
Na nastavi glazbene kulture/ umjetnosti aktivno sudjelujem u svim aktivnostima.	3.20	1.471	3.57	1.029	-2.11	213	.04* Značajnost na razini $p \leq 0.05$
Smatram da način donošenja nastavnog sadržaja ovisi isključivo o nastavniku.	3.72	1.270	3.59	1.119	0.74	213	.46
Nastavnik me navodi na samostalno istraživanje o pojedinoj glazbenoj temi.	3.12	1.425	3.47	1.119	-1.99	214	.05* Značajnost na razini $p \leq 0.05$

Uzimajući u obzir da na kvalitetno ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda od velike važnosti ima pozitivna nastavna klima, željeli smo utvrditi kako učenici procjenjuju emocionalnu klimu na nastavi. Najvišim srednjim vrijednostima u cijelom upitniku učenici su procijenili emocionalno ozračje na nastavi *Glazbene kulture* (M= 4.16) i na nastavi *Glazbene umjetnosti* (M=4.12). Iz rezultata možemo zaključiti kako je na glazbenoj nastavi prisutna povoljna emocionalna klima i dominira osjećaj ugone kod učenika, što čini pozitivnu osnovu za realizaciju nastave.

Najnižim srednjim vrijednostima (M=1.82) za nastavu Glazbene kulture i (M=2.06) za nastavu Glazbene umjetnosti učenici su procijenili svoj utjecaj na izbor nastavnog sadržaja, što ukazuje na prisutnu kurikulumsku zatvorenost u pogledu realizacije nastavnog programa. Nešto višim prosječnim vrijednostima učenici su procijenili svoje sudjelovanje u usmjeravanju aktivnosti na nastavnom satu (Glazbena kultura M=2.57 i Glazbena umjetnost M=2.73).

Utvrđene srednje vrijednosti čestica, koje se odnose na aktivno sudjelovanje u nastavnim aktivnostima na nastavi koncentrirane su oko procjene *niti da, niti ne* i pokazuju kako učenici tek djelomično aktivno sudjeluju u svim aktivnostima na nastavi te kako ponekad imaju osjećaj pasivnih promatrača na nastavi. Učenici nas u odgovorima navode na zaključak kako je potrebno usmjeriti nastavnike prema intenziviranju uporabe strategija aktivnog poučavanja u kojima će se učenike dodatno poticati na aktivno sudjelovanje. Do istog zaključka dolazimo promatrajući dobivene srednje vrijednosti (M=3.12 i M= 3.47) za česticu koja se odnosi na upućivanje nastavnika na samostalno istraživanje o pojedinoj glazbenoj temi. Iako je prisutna statistički značajna razlika u čestici, srednjoškolci značajno više navode kako ih nastavnik upućuje na samostalno istraživanje o pojedinoj glazbenoj temi, smatramo kako je još uvijek nedovoljno iskorištena mogućnost realizacije samostalnog učenja, usklađenog s interesima, sposobnostima i preferencijama učenika. Znanja i vještine stečene samostalnim radom, uz korištenje vlastitog kreativnog potencijala, mogu se višestruko implementirati u različite nastavne i izvannastavne glazbene aktivnosti i biti od koristi nastavnicima u poučavanju, ali i ostalim učenicima u motivacijskom smislu.

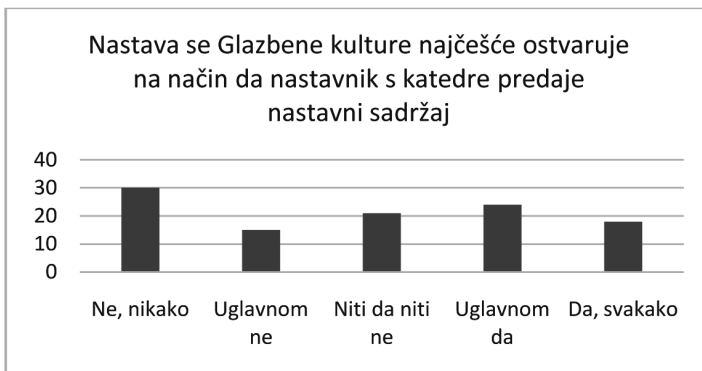
U sljedećim česticama učenici su trebali procijeniti realizira li se nastava Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti na didaktički tradicionalnim osnovama, temeljeno na frontalnom socijalnom obliku⁹ i metodi usmenog izlaganja (Tablica 2).

9. Frontalni oblik označava rad nastavnika ispred razrednog odjeljenja, ali i pedagošku situaciju u kojoj učenici prate nastavnikovo predavanje (Bognar i Matijević, 2005:235)

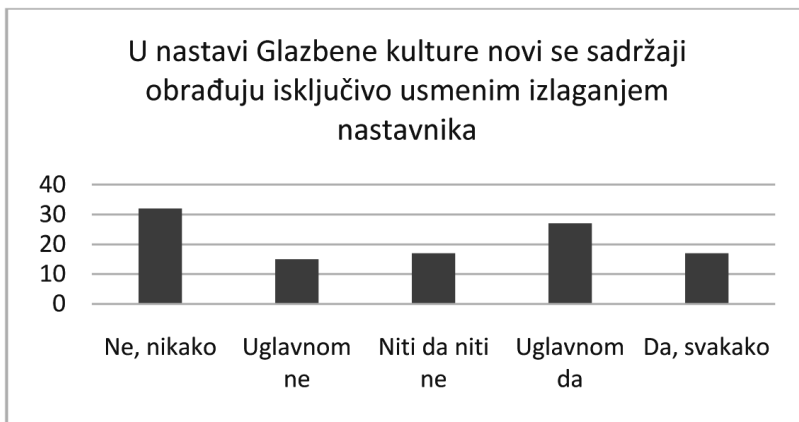
Tablica 2.- Procjena tradicionalne metode i oblika realizacije nastave

	Osnovna škola		Srednja škola		t – test	Stupnjevi slobode	Stupanj značajnosti
	M	SD	M	SD			
3.Nastava se glazbene kulture/ umjetnosti najčešće ostvaruje na način da nastavnik s katedre predaje nastavni sadržaj.	2.86	1.463	4.20	0.745	-8.42	213	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$
4.U nastavi glazbene kulture/ umjetnosti novi se sadržaji obrađuju isključivo usmenim izlaganjem nastavnika.	2.83	1.482	4.39	0.697	-9.86	213	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$

U odgovorima se pokazala statistički značajna razlika između realizacije nastave Glazbene kulture i Glazbene umjetnosti. Srednje vrijednosti za nastavu Glazbene kulture koncentrirane su između procjena *uglavnom ne* i *niti da niti ne*, što ukazuje da u osnovnoškolskoj nastavi glazbe ne prevladava frontalni oblik rada nastavnika, popraćen usmenim izlaganjem (Grafički prikaz 3 i 4).

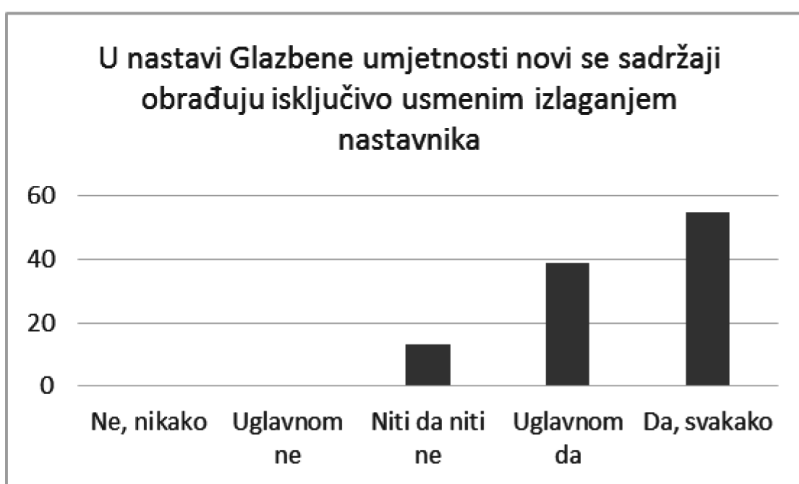
Grafički prikaz 3. - Prikaz rezultata realizacija nastave Glazbene kulture frontalnim oblikom

Grafički prikaz 4.- Prikaz rezultata realizacija nastave Glazbene kulture metodom usmenog izlaganja

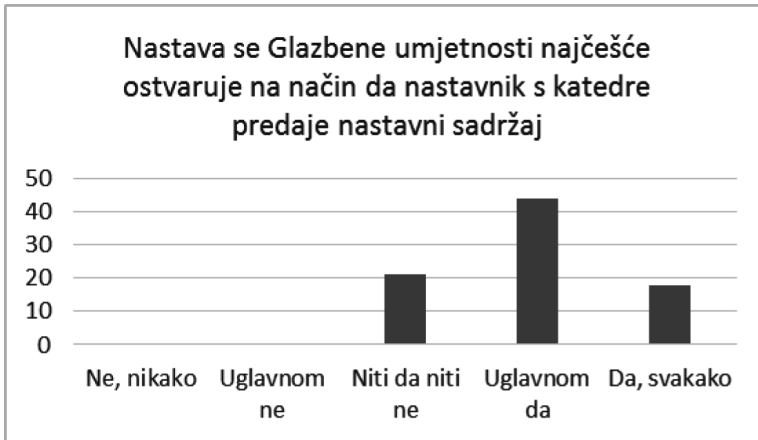

Za razliku od realizacije nastave Glazbene kulture, učenici koji pohađaju nastavu Glazbene umjetnosti su značajno drugačije odgovorili na postavljene tvrdnje. Procijenili su kako je nastava Glazbene umjetnosti zasnovana na metodi usmenog izlaganja nastavnika i izvodi se frontalnim socijalnim oblikom rada (Grafički prikaz 5 i 6). Visokim srednjim vrijednostima ($M=4.20$ i $M=4.39$) utvrdili su kako se nastava Glazbene umjetnosti izvodi tradicionalnim načinom. Iskazane procjene upućuju na elemente zatvorenosti kurikuluma glazbene umjetnosti s didaktičkog aspekta strukturiranja nastavnog kurikuluma.

Grafički prikaz 5.- Prikaz rezultata realizacija nastave Glazbene umjetnosti frontalnim oblikom

Grafički prikaz 6.- Prikaz rezultata realizacija nastave Glazbene umjetnosti metodom usmenog izlaganja

Tvrdnje koje su uslijedile odnosile su se na oblike rada i aktivnosti koji govore o usklađenosti sa suvremenim strategijama učenja i poučavanja (Tablica 3).

Tablica 3. - Procjena oblika rada i strategija aktivnog učenja

	Osnovna škola		Srednja škola		t – test	Stupnjevi slobode	Stupanj značajnosti
	M	SD	M	SD			
5.U nastavi glazbene kulture/ umjetnosti izvodimo projekte.	2.01	1.204	2.48	1.085	-2.99	213	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$
6.Nastavni sadržaji su individualizirani (različiti učenici imaju različite zadatke, sukladne njihovim sposobnostima)	1.95	1.233	2.01	1.005	-0.36	213	.72

7.U nastavi glazbe nastavni se sadržaj obrađuje grupnim radom.	1.89	1.165	2.02	0.869	-0.92	214	.36
11.Igramo se različite igre na nastavi glazbene kulture/ umjetnosti.	1.86	0.967	2.01	0.947	-1.13	214	.26

Iz ostvarenih procjena pokazala se statistički značajna razlika u čestici koja se odnosi na izvođenje projekata u nastavi. Učenici srednje škole u nastavi glazbene umjetnosti izvode projekte u značajno većoj mjeri nego učenici osnovne škole. Učenici su niskim srednjim vrijednostima u svim česticama ukazali na nedovoljnu zastupljenost grupnog rada, individualizacije u nastavnom sadržaju te uporabe projektnog učenja i igara u nastavi. U navedenim česticama nema statistički značajne razlike između procjena učenika osnovne i učenika srednje škole. Sve prosječne vrijednosti koncentrirane su oko odgovora koji ukazuju kako se utvrđene aktivnosti i oblici rada *nikako* ili *uglavnom ne koriste* u glazbenoj nastavi. Učenici su niskim prosječnim vrijednostima ukazali na izostanak značajnih didaktičkih strategija, proizašlih iz suvremenih pedagoških spoznaja.

Suvremenu nastavu nije moguće zamisliti bez uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije. Iako je poučavanje uz uporabu informacijsko-komunikacijske tehnologije kao medija od iznimne važnosti za glazbenu nastavu, učenici su sve čestice koje se odnose na uporabu računalnih programa procijenili niskim srednjim vrijednostima i na taj način ukazali na nedostatak u realizaciji nastave i nespremnost nastavnika da odgovore na aktualne zahtjeve. (Tablica 4).

Tablica 4 - Procjena uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije

	Osnovna škola		Srednja škola		<i>t</i> – test	Stupnjevi slobode	Stupanj značajnosti
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
10. Nastavnik u nastavi koristi različite medije (slike, video zapise, zvučne primjere, računalne prezentacije i sl.)	2.89	1.429	3.95	0.925	-6.48	214	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$
13. Na nastavi glazbene kulture koristimo računalne programe za obrednu skladbu i zvučnu i/ ili za skladanje.	2.71	1.541	1.63	0.906	6.26	214	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$
14. Na nastavi glazbene kulture koristimo računalne programe pomoću kojih ponavljamo i/ili provjeravamo znanje.	1.91	1.266	1.69	0.829	1.49	214	.14
15. Na nastavi glazbene kulture koristimo računalne programe kojima realiziramo različite oblike glazbenog stvaralaštva.	2.01	1.227	1.75	0.891	1.79	213	.08

Utvrđena je statistički značajna razlika u česticama koje ukazuju na korištenje različitih medija u nastavi i korištenju računalnih programa za obradu zvukova i skladanje. Učenici navode kako nastavnici u nastavi Glazbene umjetnosti značajno više koriste različite medije (slike, video zapise, zvučne primjere, računalne prezentacije i sl.) od nastavnika u osnovnoj školi, dok učenici osnovne škole značajno više navode kako na nastavi Glazbene kulture koriste računalne programe za obradu skladbi i zvukova i/ili za skladanje nego učenici srednje škole. Posredovanje medija bitan je sastavni element u svakom poučavanju glazbe, ali učenje u izvornom okruženju, na mjestu događanja, osim brojnih obrazovnih implikacija, nezamjenjiva je prigoda za autentičan glazbeni doživljaj. Sljedeća tvrdnja izražavala je procjenu učenika o realizaciji dijela nastave glazbene umjetnosti koja se ostvaruje u kazalištu, na koncertu i ostalim glazbenim prostorima. Izražene procjene učenika, koncentrirane oko procjene *niti da, niti ne*, daju tek naznaku premještanja glazbene nastave u izvanučioničko okružje (Tablica 5).

Tablica 5. - Procjena izvanučioničke glazbene nastave

	Osnovna škola		Srednja škola		<i>t</i> – test	Stupnjevi slobode	Stupanj značajnosti
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
20. Dio nastave ostvaruje se izvan učionice; u kazalištu, na koncertu i sl.	3.22	1.383	3.40	1.072	-1.1	214	.28

Iako otvorena kurikulumaska koncepcija predmeta omogućuje slobodan odabir nastavnih aktivnosti u cijeloj vertikali glazbene nastave, u skladu s interesom i preferencijama učenika i nastavnika, iz procjena zaključujemo kako se još uvijek ne izlazi iz tradicionalne koncepcije predmeta koja od izvodilačkih aktivnosti u nastavi Glazbene kulture dominantno realizira pjevanje, a u nastavi Glazbene umjetnosti *uglavnom ne*, niti jednu takvu aktivnost (Tablica 6).

Tablica 6. - Procjena učestalosti realizacije izvodilačkih nastavnih aktivnosti

	Osnovna škola		Srednja škola		t – test	Stupnjevi slobode	Stupanj značajnosti
	M	SD	M	SD			
16.Na nastavi glazbene kulture pjevamo.	4.67	0.817	1.98	0.765	24.96	214	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$
17.Na nastavi glazbene kulture sviramo.	2.95	1.607	1.64	0.782	7.65	214	.00** Značajnost na razini $p \leq 0.01$
18.Na nastavi glazbene kulture izražavamo se plesom.	1.78	0.994	1.49	0.719	2.49	214	.02* Značajnost na razini $p \leq 0.05$
19.Na nastavi glazbene kulture nastavnik primjenjuje igre koje uključuju pjevanje, sviranje, glazbenu improvizaciju, pokret i ples.	2.38	1.275	2.09	0.957	1.84	214	.07

Iz navedenih razloga potvrđena je statistički značajna razlika u česticama koje upućuju na glazbene aktivnosti u kojima se učenici izražavaju glazbom i uz glazbu. Učenici osnovne škole značajno više navode kako na nastavi Glazbene kulture pjevaju, sviraju i izražavaju se plesom nego učenici srednje škole. Niskim prosječnim vrijednostima ukazuju kako se aktivnost sviranja, plesa i igre koje uključuju pjevanje, sviranje, glazbenu improvizaciju, pokret i ples *uglavnom ne* realiziraju ni na nastavi Glazbene kulture, niti na nastavi Glazbene umjetnosti.

3. Zaključak

Glazbena nastava, utvrđena kroz predmete Glazbena kultura i Glazbena umjetnost važan je sastavni dio u obrazovnom sustavu, usmjeren prema kulturnom razvoju učenika koji poznaje i voli glazbu. Sukladno suvremenim obrazovnim stremljenjima, nastava se Glazbene kulture u posljednjih deset

godina počela okretati prema otvorenom kurikulumu s ciljem što je moguće kvalitetnijeg oblikovanja najrazličitijih kompetencija. Takav pristup, s učenikom u središtu interesa, usmjerava nastavu na konkretna, uporabna znanja i sposobnosti, a sukladno tome otvara nastavu prema širokoj paleti nastavnih postupaka, metoda i strategija te oblika rada. Istovremeno dok je osnovnoškolska glazbena nastava bivala fleksibilnija u realizaciji nastavnih sadržaja i odabiru dominantnih aktivnosti i sve značajnije poprimala obilježja otvorenosti, glazbena je nastava na srednjoškolskoj razini ostala u istim, tradicionalnim, okvirima zatvorenog kurikuluma.

U rezultatima istraživanja učenici su utvrdili kako se nastava Glazbene umjetnosti izvodi izravnim poučavanjem, metodom usmenog izlaganja i frontalnim oblikom rada. Iz procjena u kojima niskim vrijednostima utvrđuju zastupljenost ostalih socijalnih oblika u nastavi, a posebice individualizacije u nastavi te uporabe projektnog učenja i igara u nastavi, zaključujemo kako nastavnici Glazbene umjetnosti ne prihvaćaju didaktički pluralizam u smislu kombiniranja nastavnih aktivnosti, strategija i oblika rada. Utvrđen je značajan nedostatak u realizaciji nastave u pogledu uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije. Iz procjena učenika razvidno je kako nastavnici ne upotrebljavaju računalne programe niti kao medij kojim se omogućava aktivno stjecanje znanja, niti u svrhu oplemenjivanja pojedine nastavne etape; za ponavljanje ili provjeravanje znanja i sposobnosti. U procjenama koje se odnose na aktivnosti u kojima se učenici aktivno izražavaju glazbom razvidno je kako nastavnici jasno odjeljuju koje su aktivnosti imanentne nastavi Glazbene kulture i sukladno tome ih ne realiziraju na srednjoškolskoj razini. Nastavnici ne prepoznaju mogućnosti takvih aktivnosti u realizaciji brojnih nastavnih sadržaja iz predmeta Glazbena umjetnost. Zaključujemo kako nastavnici teže poznatim i iskušanim metodama i teško uvode suvremene didaktičke metode i oblike rada u svoju nastavu. Temeljem rezultata istraživanja aktualizirana je potreba za fleksibilnim kombiniranjem nastavnih aktivnosti i nastavnih sadržaja kako bi se ostvario poželjni „prirodni“ konceptijski okvir za jedinstvenu nastavu glazbe koja će obuhvaćati cijelu općeobrazovnu vertikalnu. Također ukazujemo na potrebu za osuvremenjivanjem kurikuluma glazbene umjetnosti, u kojem će se uvoditi didaktičke inovacije, sukladne suvremenim nastavnim strategijama te na taj način pridonijeti realizaciji modernije nastave glazbene umjetnosti, u skladu s potrebama učenika i vremena.

Literatura

1. Antić, S. (2000). *Rječnik suvremenog obrazovanja*. Zagreb: HPKZ.
2. Brooks, J. G. i Brooks, M. G., (1993). *In search of understanding: The case for*

- constructivist classrooms*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
3. Bognar, L. i Matijević, M. (1993). *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga.
 4. Dewey, J. (1997). *Democracy and Education*. New York: Simon and Schuster.
 5. Driver, R., Asoko, H., Leach, J., Mortimer, E., Scott, P. (1994). Constructing scientific knowledge in the classroom. *Educational Researcher*, 23 (7), 5-12.
 6. Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences*. New York: Harper Collins.
 7. Jurić, V. (2007). Kurikulum suvremene škole. U: Previšić, V. (ur.). *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaj-struktura*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu-Školska knjiga, 253-307.
 8. Jurić, V. (1979). *Metoda razgovora u nastavi*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu-Pedagoško-književni zbor, saveza pedagoških društava SR Hrvatske.
 9. Klafki, W. (1992). *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa.
 10. Meyer, H.(2005). Što je dobra nastava? Zagreb: Erudita d.o.o.
 11. Murphy, E. (1997). *Constructivism: From Philosophy to Practice*, Education Resource Information Center (ERIC): ED 444 966.
 12. Mušanović, M. (1999). Konstruktivistička teorija i obrazovni proces. (<http://pedagogija.skretnica.com/pub/marko/MARIBOR%201999.doc>, pristup 3.1.2015).
 13. Palekčić, M. (2002). Konstruktivizam – nova paradigma u pedagogiji? *Napredak*. 143 (4), 403-413.
 14. Previšić, V. (2005). Kurikulum suvremenog odgoja i škole: metodologija i struktura. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 165-173.
 15. Previšić, V. (2007). Pedagogija i metodologija kurikuluma U: Previšić, Vlatko. (ur.). *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaj-struktura*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu-Školska knjiga, 15-34.
 16. Rojko, P. (1996). *Metodika nastave glazbe. Teorijsko – tematski aspekti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera.
 17. Rojko, P. (1997). Ocjenjivanje u glazbenoj nastavi. *Tonovi* 12, 11-14.
 18. Škojo, T. (2010). Sinkronijski model i njegova usporedba s dijakronijskim modelom. (Magistarski rad, Sveučilište u Zagrebu).
 19. Škojo, T. (2013). Interdisciplinarni projekt kao sastavni dio gimnazijskog školskog U: Vidulin-Orbanić, Sabina (ur.) *Glazbena pedagogija u svjetlu sadašnjih i budućih promjena 3, zbornik radova*, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile, 337-351.
 20. Vican, D. (2007). Znanje vrijedno znanja – znanje vrijedno poučavanja. U: Previšić, V. i sur. (ur.). *Pedagogija – prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja*. Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo.
 21. Vadeboncoeur, J.(1997). Child development and the purpose of education: A historical context for constructivism in teacher education. U: V. Richardson (ur.). *Constructivist teacher education: building new understandings*. Washington, DC: Falmer Press, 15 – 37.
 22. Yager, R. E (1991). The constructivist learning model: Towards real reform in science education. *The Science Teacher*, 58 (6), 52-57.

TEACHING MUSIC APPRECIATION IN THE CONTEXT OF ACTIVE LEARNING

Abstract: *In the education system of the Republic of Croatia, music teaching has been recognised as an important element in the cultural development of students through acquisition of musical competencies. Music has been taught as a separate subject at primary school level and it has been established as a separate entity in terms of both syllabus and didactics/methodology and has nothing in common with Music Appreciation taught in high schools. The two subjects have been developed separately focusing on increasing efficiency. At the beginning of the 21st century, teaching Music started to change resulting in openness regarding the syllabus and dominant activities. Unlike the developments in teaching Music, based on modern educational objectives, Music Appreciation in high schools, since their establishment until present day, has been taught according to a diachronic model firmly relying on traditional frameworks of the closed curriculum.*

The conducted research has established that Music Appreciation classes are mostly based on traditional didactic strategies including a teacher-centered instruction and oral presentation. The research results reveal an insufficient integration of ICT and active learning strategies in the process of teaching. The research has confirmed that it is necessary to make changes in teaching Music concerning didactic-methodological organisation of teaching and to adapt teaching techniques, forms and strategies to active learning.

Keywords: *didactic strategies, teaching music, open model, closed curriculum*